

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

08.10.2026, 09.36 - 08.10.2026, 11.01

1. Lausuntoa antavan rooli *

Yksityinen henkilö

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Maija
Sukunimi	Paavola
Sähköposti	paavola.maija@gmail.com

3.

- 1) Kotiin annettavissa palveluissa kannattaa hyödyntää enemmän digitaalisia laitteita ja robotteja. Kotiin annettavissa palveluissa ei saa olla automaattisesti ihmisten korvaavia palveluista, vaan tapauskohtaisesti täytyy tarkastella palveluiden antamista.
- 2) Haja-asutusseudulla mm. Utajärvellä on erittäin tärkeää, että Utajärven sosiaali- ja terveyskeskus säilyy lähipalveluna myös tulevaisuudessa. Näin on esitetty järjestämissuunnitelmassa, että Utajärvellä säilyy sosiaali- ja terveyskeskus. Kaikki käyttäjät eivät asu kirkonkylän alueella, vaan kulkevat sivukylistä, jolloin pitkät etäisyydet voivat olla Utajärven kirkonkylälle jopa n. 60 km.
- 3) Järjestämissuunnitelmassa vammaisten henkilöiden pitkäaikaisia asumispalveluja suunnitellaan toteutettavaksi nykyistä laajempina alueellisina kokonaisuuksina. Luonnoksessa esitetään nimenomaisesti Utajärven asumisyksikön toiminnan siirtämistä Vaalaan. Samalla Utajärvi–Vaala-alueen asumispalvelut on tarkoitus keskittää yhteen yksikköön. Utajärven Siirankartanon nykyisille asukkaille kyse ei ole ensisijaisesti palveluyksiköstä vaan heidän kodistaan. Osa asukkaista on asunut siellä pitkään, ja heidän läheisensä, sosiaaliset suhteensa, päiväaikainen toimintansa sekä muu arkensa ovat rakentuneet Utajärvelle. Näkisin, että yhteisiä palveluista voidaan toteuttaa Oulun kaupungissa sekä lyhyiden etäisyyksien matkoissa. Pitkissä etäisyyksien kohdalla täytyy vakavasti harkita, että ei ole taloudellisesti järkevää siirtää kaikkia palveluita toiselle paikkakunnalle esim. Utajärven Siirankartanon kehitysvammaisten asumisyksikköä Vaalaan ja Utajärven Ulpukan toimintakeskuksen siirtämistä muualle, yli 30 km päähän. Utajärveläisillä asiointi- ja kulkusuunta on luontevampi Muhokselle päin, kuin Vaalaan, mutta sinnekin on pitkä matka kulkea. Joukkoliikenneyhteydet eivät ole kaikille saavutettavissa tai saatika pystyisi polkemaan polkupyörällä yli 30 km päähän. Ulpukan päivä- ja työtoiminta täytyy jatkaa kehitysvammaisilla läsnä tapahtumana omassa asuinympäristössä.
- Kehitysvammaisten työosuusraha on sosiaalipalveluiden kuuluvasta työtoiminnasta maksettava tuloa, jonka leikkaaminen ei tuo isoja säästöjä, mutta vie pienituloisilta tärkeän henkisen ja konkreettisen tunnustuksen työstä.
- Omaishoidon palkkioiden alentamisen vaikutukset tulee arvioida uudelleen ennen päätöksentekoa erityisesti kokonaiskustannusten näkökulmasta. Arvioinnissa tulee huomioida mahdollinen kotihoidon, lyhytaikaishoidon, yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen tarpeen lisääntyminen.
- 4) Järjestämissuunnittelussa ei ole huomioitu lisääntyneiden kustannuksia mm. ympärivuorokautisen palveluasumisesta, kun omaishoitajat eivät enää hoida kotona hoidettavaa. Järjestämissuunnittelussa ei oltu huomioitu, että kasvavat suuremmaksi matkakustannuksia, kuljetuksia, kun joudutaan kuljettamaan ihmisiä toiselle paikkakunnalle, joihin on pitkät etäisyydet esim. Utajärveltä Vaalaan. Lisäksi henkilöstön työmatkat pitenevät.
- 5) YK:n vammaissopimuksen mukaan, on taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki

ihmisoikeudet ja perusvapaudet, edistää ja suojella näitä oikeuksia ja vapauksia sekä edistää vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittamista. Yleissopimuksen keskeisiä periaatteita ovat yksilön itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus, vammaisten henkilöiden osallistuminen ja osallisuus yhteiskuntaa sekä esteettömyys ja saavutettavuus. Kehitysvammaisten palveluiden keskittäminen, joko Utajärvelle tai Vaalaan tuo nykyisille utajärveläisille tai vaalalaisille kehitysvammaisille liian suuren elämän muutoksen mahdollisen elinympäristön muutoksen vuoksi. Saavutettavuuteen kuuluu myös lähiomaisten näkeminen, jotka yleensä asuvat samassa paikkakunnalla, kuin kehitysvammaisten palvelukeskus eli heidän koti.

Tiedän kunnanvaltuutettuna, että Utajärven kunta on valmis käynnistämään neuvottelut Pohteen kanssa Siirankartanon toiminnan jatkamisen vaihtoehtoista esim. rakennuksen korjaaminen tai uuden rakennuksen rakentaminen. Samalla täytyy selvittää Ulpukan toiminnan jatkumiseen Utajärvellä.